

2019

JAARVERSLAG BIBLIOTHEEK TWENTERAND

de Bibliotheek

maakt je rijker

INHOUDSOPGAVE

• Voorwoord	4
• Ontwikkelingen	6
<i>Landelijke en provinciale ontwikkelingen</i>	7
<i>Lokale ontwikkelingen</i>	8
• Jeugd en Onderwijs	10
• Participatie en Ontwikkeling	16
• De Klassieke Bibliotheek	20
• Laaggeletterdheid	22
• Organisatie	28
<i>Bestuur en financiën</i>	29
<i>Huisvesting</i>	31
<i>Algemene gegevens</i>	32
<i>Cijfers</i>	32

VOORWOORD

Bibliotheken zijn een openbaar toegankelijke plek voor alle burgers van onze gemeente. Ze komen daar om elkaar te ontmoeten, te lezen, verhalen te delen of geholpen te worden met een hulpvraag op tal van terreinen.

De klassieke functie van de openbare Bibliotheek is een onderdeel van onze dienstverlening die aandacht verdient. Juist in een tijd waarin mensen steeds minder vaak een plek hebben – naast thuis en werk - om te verblijven en anderen te ontmoeten. Met name lezen is een basisvaardigheid die het mogelijk maakt kennis te vergaren, nieuws te begrijpen en je te bewegen over digitale snelwegen.

Als Bibliotheken staan we midden in de samenleving. Nog veel meer dan nu het geval is willen we het publiek betrekken bij onze Bibliotheken en ons gevarieerde aanbod. Wij zijn er voor en door de lokale gemeenschap.

Daarbij is het van belang ook te voldoen aan onze opdracht vanuit de overheid. Die is vastgelegd in een wet en wordt lokaal vertaald naar mooie programma's, in goede samenspraak met de gemeente en waar mogelijk met andere lokale instellingen.

Bibliotheken staan voor lezen, kennis en een leven lang leren. We zorgen in samenwerking met partners er voor dat met een goed programma-aanbod iedereen kan meedoen in de samenleving: taalontwikkeling

voor de kleintjes, leesbevordering en talentontwikkeling voor de jeugd, laaggeletterdheid bestrijden en digitale vaardigheden ontwikkelen bij volwassenen. Voor dit alles en meer kon men ook in 2019 terecht in de Bibliotheek.

We hebben in 2019 mooie stappen gezet in de doorontwikkeling naar de maatschappelijk-educatieve Bibliotheek waarbij naast de klassieke uitleenbibliotheek ook ontmoeting, verbinding, samenwerking en educatie centraal staan.

Helaas zijn we het jaar uitermate verdrietig geëindigd. Na een kortstondig ziekbed hebben we afscheid moeten nemen van onze zeer gewaardeerde collega Geja van Benthem.

Tot slot wil ik alle vrijwilligers, medewerkers en leden van de Raad van Toezicht bedanken voor hun trouw en inzet dit afgelopen jaar. Mijn dank gaat ook uit naar de bestuurders en ambtenaren van onze gemeente voor hun waardevolle bijdrage aan het bibliotheekwerk in onze gemeente.

Veel leesplezier gewenst!

Eddy Evers

ONTWIKKELINGEN

Landelijke en provinciale ontwikkelingen

Landelijk ondersteunen de branchevereniging Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB) en de Koninklijke Bibliotheek (KB) de bibliotheken in Nederland met hun transitie van 'klassieke uitleenBibliotheek' naar de 'maatschappelijke educatieve Bibliotheek'.

Het fundament van deze transitie wordt gevormd door vijf wettelijke taken zoals omschreven in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen:

- Het ter beschikking stellen van kennis en informatie
- Het bieden van mogelijkheden voor ontwikkeling en educatie
- Het bevorderen van en kennis maken met lezen en literatuur
- Het organiseren van ontmoeting en debat
- Het laten kennis maken met kunst en cultuur

Provinciaal zijn de bibliotheken in Overijssel verenigd in het Netwerk van Overijsselse Bibliotheken. Gezamenlijk wordt hard gewerkt aan doorontwikkeling en innovatie aan de hand van de vier strategische lijnen Jeugd&Onderwijs, Participatie&Zelfredzaamheid, Persoonlijke Ontwikkeling en Verandering&Verbreding van de klassieke Bibliotheek.

Hieruit ontstaan programma's waar bibliotheken zich aan committeren en lokaal gaan uitrollen.

Twenterand participeert o.a. in de projecten:

Boekstart, Voorleesexpress, Informatievaardigheden, Cultuureducatie, Scoor 'n boek, Taal Werkt, Digitale vaardigheden en Bibliotheek en Belastingdienst.

Het gezamenlijke motto is:

“Wij geloven dat de essentie van een leefbare samenleving is dat burgers kunnen meedoen in de samenleving. Wij zetten ons hier iedere dag weer met passie voor in.”

Lokale ontwikkelingen

De Bibliotheek Twenterand zit midden in de omslag van een klassieke Bibliotheek – vooral gericht op ontmoeting en het beschikbaar stellen van boeken en andere media – naar een maatschappelijk-educatieve Bibliotheek. Een Bibliotheek die haar inwoners daarnaast ondersteunt met een breed scala aan diensten en programma's. Veelal worden deze programma's ontwikkeld en aangeboden samen met andere partijen. Hiermee sluit de Bibliotheek aan bij de hedendaagse behoefte en noodzaak van inwoners om kennis en skills voortdurend bij te houden of op een hoger niveau te brengen. En zo hun kansen te vergroten als actief burger, naar eigen vermogen aan de maatschappij deel te nemen. De komende jaren dient deze omslag bij de Bibliotheek verder vorm te krijgen.

De Bibliotheek Twenterand heeft ervoor gekozen haar organisatie in te richten naar twee overkoepelende teams: Jeugd & Onderwijs en Participatie & Ontwikkeling. De verbreding van de klassieke Bibliotheek zal hierbij in beide teams als basis dienen.

Inhoudelijk is het lopende beleidsplan leidend en komen hier jaarplannen uit voort die aansluiten bij de eerder genoemde provinciale programmalijnen. Ook proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de gemeentelijke speerpunten.

JEUGD EN ONDERWIJS

Jeugd & onderwijs

De primaire taak van de Bibliotheek begint bij geletterdheid in brede zin. Lezen is dé basis voor het verwerven van kennis en stimuleert verbeeldingskracht en creativiteit.

Kinderen zijn de volwassenen van de toekomst. De Bibliotheek vindt dat kinderen de kans moeten krijgen zich te ontwikkelen en ontplooiën om volwaardig mee te kunnen doen in onze samenleving. We richten ons hierbij op de ontwikkeling van taal, leesplezier, digitale geletterdheid en mediawijsheid.

De Bibliotheek op School

Lezen is een sociaal proces. Door met anderen te praten over wat je leest, ontwikkel je je sneller en verbreedt je jouw grenzen. We hebben in de omgeving van het kind helpende volwassenen nodig om het kiezen en lezen van een boek te stimuleren, maar ook vooral het praten daarover. Dat is wat we met de aanpak van de Bibliotheek op school bereiken.

De formule 'de Bibliotheek op school' is wat de naam zegt: een deelnemende school heeft een eigen Bibliotheek. Een echte: met boekenkasten, pasjes en een uitleensysteem, maar dit concept biedt daarnaast nog veel meer. De leesresultaten op school worden gemonitord en leerkrachten krijgen ondersteuning van een professionele leesconsulent van de Bibliotheek bij het stimuleren en bevorderen van lezen. Dat laatste werkt: leerkrachten melden dat ze het leesplezier bij leerlingen merkbaar zien groeien.

De Bibliotheek op School is de motor van leessucces bij de jeugd en biedt een structurele samenwerking tussen Bibliotheek en school.

We werken nauw samen met het basisonderwijs in de gemeente Twenterand. Het aantal aangesloten scholen ligt momenteel op 8. In 2019 is basisschool CBS De Bron in Vriezenveen ook een samenwerking met de Bibliotheek in de Bibliotheek op School aangegaan.

Leerlingen van deelnemende scholen worden lid van de schoolBibliotheek maar ook meteen gratis lid van de Bibliotheek Twenterand. In totaal 990 leerlingen op 8 de Bibliotheek op School basisscholen lenen boeken uit de Bibliotheek in de eigen school en bezoeken daarnaast de plaatselijke Bibliotheek. In totaal zijn op de 8 dBos scholen 18.285 boeken uitgeleend in 2019.

Leescampagnes

Dit jaar stonden de Nationale Voorleesdagen in het teken van het prentenboek Een huis voor Harry van Leo Timmers. Voor peuters organiseerden we in onze vier vestigingen in totaal 16 groepsbezoeken. Ook werden daarnaast nog 6 kinderopvang locaties bezocht.

In 2019 besteedden we daarnaast aandacht aan de Voorleeswedstrijd, de Kinderjury, de Kinderboekenweek en Nederland Leest Junior. Ook kwamen de campagnes VakantieBieb en Zomerlezen voorbij om de leesdip van leerlingen in het primair onderwijs in de zomervakantie tegen te gaan.

Naast de landelijke campagnes organiseert de Bibliotheek Twenterand ook nog meer leesbevorderingsactiviteiten in 2019.

- Een Gedichtenwedstrijd voor leerlingen van groep 5 en 6 met deelname van veel basisscholen en een jury die ruim 200 gedichten moest beoordelen.
- Het Junior Twenteranddictee 2019 met deelname van 39 leerlingen van de 20 basisscholen, in de raadszaal in het gemeentehuis van Twenterand. De winnaar en de nummer twee gingen door naar het Junior Dictee Overijssel. Bij dit Overijssels dictee werd onze Twenterandse winnaar ook Overijssels Kampioen, een geweldige prestatie.

Ouderpartnerschap

Ouders zijn ontzettend belangrijk bij de taalontwikkeling en mediawijsheid van kinderen. Daarom blijft ouderpartnerschap, ofwel het vergroten van de betrokkenheid van ouders, een belangrijke doelstelling voor de Bibliotheek.

Dit doen we via kinderopvang en basisscholen, in de Bibliotheek en thuis. De kinderdagverblijven en peuterspeelzalen zijn voor ons de eerste partners om op dit gebied mee samen te werken. We blijven investeren in samenwerking met deze instellingen.

In 2019 resulteerde dat in de uitvoer van taalfeesten op verschillende locaties in Vroomshoop. Peuters werden gestimuleerd door het gebruik van prentenboeken en voor thuis werden werkboekjes meegegeven.

Dit ondernam de Bibliotheek Twenterand in 2019 nog meer op het gebied van taalstimulering voor kinderen:

Ouders met een pasgeboren kindje kunnen in de Bibliotheek het BoekStartkoffertje ophalen. Daarin zit een lidmaatschap van de Bibliotheek, informatie over voorlezen en twee gratis prentenboekjes. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de JGZ verpleegkundigen in de consultatiebureaus in Twenterand. Het doel van BoekStart is om ouders duidelijk te maken dat je met voorlezen en samen plaatjes krijgen niet vroeg genoeg kunt beginnen.

De VoorleesExpress

Iedere week een vrijwilliger die bij je thuis de kinderen komt voorlezen. Voor ouders die zelf moeite hebben met lezen en voor kinderen tussen 2 en 8 jaar met een taalachterstand, is dat een uitkomst. Zo

komt ook deze groep kinderen in contact met taal, verhalen, lezen en boeken. En niet zelden is dat ook voor de ouders een stimulans om meer hiermee bezig te gaan.

De VoorleesExpress heeft een stabiel aantal deelnemers. In 18 gezinnen, voor 26 kinderen, kwam dit jaar een vrijwilliger van de VoorleesExpress elke week voorlezen. 20 weken lang lazen zij in totaal 360 uur voor. Ook bezochten gezinnen en vrijwilligers samen de Bibliotheek voor een kennismaking en gratis lidmaatschap om het samenlezen voort te zetten.

In de bijeenkomsten voor de voorleesvrijwilligers worden ervaringen besproken en nieuwe ontwikkelingen en materialen gedeeld.

“De VoorleesExpress heeft een stabiel aantal deelnemers. In 18 gezinnen, voor 26 kinderen, kwam dit jaar een vrijwilliger van de VoorleesExpress elke week voorlezen.”

Nieuw in 2019 Cultuureducatie

Cultuureducatie op de basisscholen is niet alleen leuk, maar ook belangrijk. Kinderen leren door middel van muziek, dans, drama, beeldende vorming, literatuur, media en erfgoed zich te ontwikkelen tot kritische volwassenen. Ze ontwikkelen hun talenten, leren hun smaak te bepalen en het daagt leerlingen uit om een creatieve, onderzoekende houding te ontwikkelen.

Vanaf 1 februari 2019 ondersteunt en coacht de Bibliotheek Twenterand, met een combinatiefunctionaris cultuureducatie, de basisscholen op het gebied van cultuureducatie. Ria van der Wielen werkzaam in deze functie vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties in daarbij ook verantwoordelijk voor het jaarlijks uitbrengen van de Cultuurklapper Twenterand.

In de klapper is een aanbod van cultuurworkshops en voorstellingen voor de scholen samengebracht. De coördinatie van alle activiteiten in het Cultuureducatie programma, het inplannen voor alle scholen en de financiën afhandelen zijn ook onderdeel van haar werk. Daarnaast is het ondersteunen van lokale cultuur educatieve initiatieven en de verbinding zoeken hierbij met het basisonderwijs een belangrijk aspect van haar werk als combinatiefunctionaris.

Nieuw in 2019 Techniekworkshops

Naast taalvaardigheid is er in 2019 ook aandacht besteed aan de digitale geletterdheid. Hierbij richten we ons op een goed aanbod ten aanzien van informatievaardigheden. Kinderen helpen hun weg te vinden op het internet en in de digitale wereld.

Daarnaast zijn in samenwerking met Tetem Enschede diverse workshops op het gebied van techniek en programmeren aangeboden in de verschillende vestigingen van onze Bibliotheek. In 2019 alleen nog in de schoolvakanties maar uitbouw naar naschoolse tijden ligt in de planning voor 2020. In totaal zijn er vanaf de zomervakantie 6 workshops geweest, waarbij in totaal 46 kinderen van 6 tot 12 jaar aan hebben deelgenomen.

Nieuw in 2019 Scoor een boek

Scoren kun je overal! Onder dit motto is landelijk in 2012 gestart met het leesprogramma Scoor een Boek! De kracht van voetbal wordt ingezet voor het stimuleren van leesmotivatie en leesplezier bij leerlingen én gezinnen. Hierin werken bibliotheken samen met Betaald Voetbal Organisaties uit de Eredivisie en Eerste Divisie.

Scoor een Boek! verbindt lezen en sport door profvoetballers in te zetten als rolmodellen. Het programma kent een Schooleditie voor leerlingen van groep 5 en 6, en een Thuiseditie voor het hele gezin. De Bibliotheek Twenterand is in 2019 in samenwerking met Heracles Almelo gestart met dit leesproject.

Scoor een Boek! doorloopt drie fases. Maandag 4 februari 2019 de aftrap op de brede school Zuidmaten in Den Ham, met een videoboodschap van spelers van Heracles. Na 5 weken volgt de rust met een bezoek van de leesconsulent van de Bibliotheek op school. Tenslotte klinkt na tien weken het fluitsignaal en sluiten alle deelnemende scholen, Scoor een Boek! af met een sportieve happening.

Tijdens de sportieve afsluiting op de voetbalvelden van DETO en DOS'37 in Vriezenveen werd de eindscore bekend gemaakt. In totaal hebben de 192 deelnemende leerlingen in tien weken tijd 1.386 boeken gelezen, dat is gemiddeld 7 boeken per leerling. Een geweldige score!

PARTICIPATIE EN ONTWIKKELING

Leren om mee te doen

Volwaardig meedoen in de samenleving vraagt om basisvaardigheden: lezen en schrijven, maar bijvoorbeeld ook beheersen van digitale communicatie. Gebrek aan basisvaardigheden maakt mensen kwetsbaar. Ook de overheid verwacht dat mensen steeds meer online gaan regelen.

De Bibliotheek heeft als doelstelling om basisvaardigheden te vergroten en daarin te ondersteunen. Dit doen we op het gebied van taalvaardigheid, digitale vaardigheden, het, gezondheid en opvoeding. In samenwerking met lokale en landelijke partners bieden we hiervoor een breed aanbod aan producten en diensten aan. De Bibliotheek speelt binnen het lokale sociale domein een steeds belangrijkere rol in het aanbod van non-formeel leren en het faciliteren van spreekuren voor de directe hulpvraag.

Spreekuren

In 2019 werd in de Bibliotheek Vriezenveen gestart met een maandelijks OV inloopspreekuur. Hierbij werd hulp geboden bij vragen over gebruik van het Openbaar Vervoer. Daarnaast bleven de jaarlijkse belastingspreekuren en maandelijks computer en iPad inloopspreekuren in alle vestigingen. Ook de digitale cursussen en workshops in de Leercentra van de bibliotheken in Den Ham, Vroomshoop en Vriezenveen, aangeboden in samenwerking met ZorgSaam en mede uitgevoerd door de vrijwilligers van SeniorWeb blijven in de planning opgenomen.

Bij de computerclub die maandelijks in Vriezenveen bij elkaar komt, worden door de deelnemers digitale ervaringen en kennis uitgewisseld.

In maart en april 2019 zijn, in samenwerking met Zorgsaam Twenterand, belastingspreekuren georganiseerd in Vriezenveen en Vroomshoop, waar mensen terecht konden met technische en eenvoudige vragen over de Belastingaangifte. Verder was er in elke vestiging een computer gereserveerd voor klanten, waarop ze aangifte konden doen en de belastinggegevens konden printen.

Persoonlijke Ontwikkeling

Leeskringen en Studiekringen

Een leeskring is een groep personen die samenkomen om boeken te lezen en te bespreken met elkaar. In de hele gemeente Twenterand zijn 8 leeskringen actief die hun te bespreken boeken afnemen van de Bibliotheek. Voor 2 leeskringen is de Bibliotheek ook de plek om de boeken te bespreken.

Een studiekring is een succesvolle combinatie van ontmoeten, ervaringen delen en nieuws ontdekken. Een studiekring is een vaste groep van 10 tot 15 personen die regelmatig bij elkaar komen om de

actualiteit te bespreken. Daarnaast worden door leden algemene onderwerpen gepresenteerd ter discussie en bespreking.

Een studiekring is geschikt voor mensen die samen nieuwe dingen willen ontdekken, bereid zijn zich daarin te verdiepen en met elkaar kennis willen uitwisselen. Naast de in 2018 opgestarte studiekringen in Vriezenveen en Vroomshoop is in 2019 een studiekring in Den Ham opgestart.

Aandacht voor de Landelijke campagnes

- Boekenweek - met het thema 'De moeder de vrouw'.
- Spannende Boekenweken - de thriller als vakantieboek centraal
- Nederland Leest: met als thema Duurzaamheid
- 400 exemplaren van een bloemlezing van natuurverhalen van Jan Wolkers werden uitgedeeld aan leden van de Bibliotheek.
- In samenwerking met Theater Turf werd de Cultuurcocktail georganiseerd; een literaire avond met Nelleke Noordervliet en Roel Verburg (cabaret).

Aandacht voor plaatselijke activiteiten

Alle organisaties die hun verblijf hebben in Het Punt in Vroomshoop hebben samengewerkt aan een programma in de Week van de vluchteling. In de Bibliotheek in Vroomshoop werd een Meet & Greet georganiseerd met schrijfster Guity Mohebbi. Zij is bekend van haar boek 'Allochtonia- Auotchtonia/ twee werelden apart' met verhalen van jongeren over discriminatie, vriendschap en identiteit.

Tijdens de feestweek 'Vriezenveen 650 jaar' heeft de Bibliotheek veel bezoekers mogen ontvangen.

Een tentoonstelling met schilderijen over Oud Vriezenveen van Bernard Jaspers-Faijer, de doorlopende vertoning van de film 'De Ruslui' en de slideshow met foto's en gesproken gedichten in t Vjèns trokken veel bekijks.

“Een studiekring is geschikt voor mensen die samen nieuwe dingen willen ontdekken, bereid zijn zich daarin te verdiepen en met elkaar kennis willen uitwisselen.”

Maar bij de taxatie van oude voorwerpen in 'Tussen Kunst & Kitsch' liep de Bibliotheek in Vriezenveen helemaal vol. Twee taxateurs van het Twents Veilinghuis hadden hun handen vol aan alle voorwerpen die werden ingebracht.

In oktober 2019 vond de 'Toon je Kunst Twenterand' week plaats. Voorheen ook wel de WAK (week van de amateurkunst) genoemd. In deze week vinden er tal van activiteiten en workshops plaats in Twenterand. In de Bibliotheek in Vriezenveen werd een workshop 'creatief schrijven' gegeven. Hierbij leerden de deelnemers tips & tricks om een goed verhaal te schrijven.

Ouderen

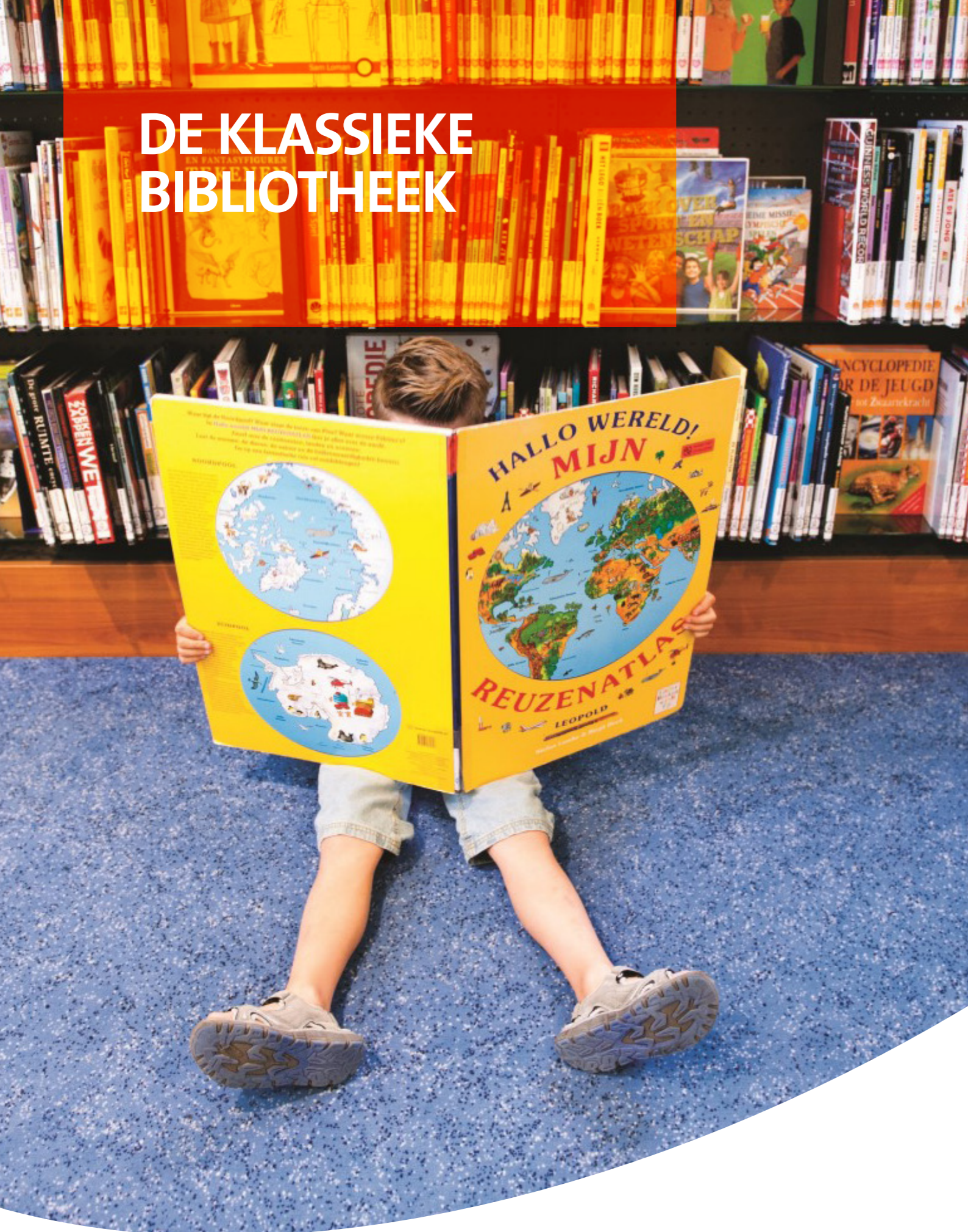
Tijdens de feestweek 'Vriezenveen 650 jaar' werden de bewoners van de Vriezenhof voorgelezen in 't Vjèns. Ook brachten groepjes bewoners een bezoek aan de tentoonstelling in de Bibliotheek.

Via de Boek-aan-Huis-Dienst worden ouderen door vrijwilligers thuis of in het verzorgingstehuis in Vriezenveen en Vroomshoop bezocht. In 2019 bezoeken regelmatig 6 vrijwilligers 13 ouderen. Met een praatje en nieuwe boeken werden deze inwoners, die niet meer in staat zijn naar de Bibliotheek te komen, geholpen.

Nog een greep uit andere activiteiten in de Bibliotheek gericht op ontmoeting en ontplooiing:

- Expositie Fotografie door Mini Kerskes
- Expositie met Krijttekeningen van Jose Elferink
- Expositie van Schilderijen van Mevr. A. Weits
- Expositie van Schilderijen van Carla Reekers
- Expositie van Schilderijen van Jan Olthof
- Een maandelijks schrijfavond van Amnesty International in de Bibliotheek.

DE KLASSIEKE BIBLIOTHEEK

De klassieke Bibliotheek is de Bibliotheek die er altijd al was. Onze vestigingen, voor iedereen toegankelijk. De huiskamer van elk dorp.

Uitlending van boeken en andere materialen, fysiek of digitaal, is en blijft een belangrijke taak van de Bibliotheek. Door de klassieke uitleenfunctie effectiever en efficiënter in te richten kunnen we tijd, geld, ruimte en expertise inzetten op nieuwe klantbehoeften en op de maatschappelijk-educatieve functie van de Bibliotheek. Uitgangspunt hierbij is dat we focussen op de waarde voor de klant binnen de programmalijnen Jeugd & Onderwijs en Participatie & Ontwikkeling.

“De klassieke Bibliotheek is de Bibliotheek die er altijd al was. Onze vestigingen, voor iedereen toegankelijk. De huiskamer van elk dorp.”

LAAG- GELETTERDHEID

Het Taalpunt Twenterand staat voor een maatschappij die voor iedereen toegankelijk is. We zijn ervan overtuigd dat elk mens kan leren, dat elk mens mag leren en dat die kennis en handvatten binnen bereik moeten zijn. We zijn ervan overtuigd, door met eigen ogen te zien wat het effect is van het inzetten van het Taalpunt, dat mensen groeien op verschillende levensgebieden. Mensen kunnen weer meedoen aan de maatschappij, hun stem wordt gehoord. Dat is wat ons motiveert.

Laaggeletterdheid stijgt. Steeds meer mensen hebben moeite met lezen, schrijven, spreken, gesprekken voeren, luisteren, rekenen en digitale vaardigheden. Daardoor raken ze aan de zijlijn van de maatschappij. Wij bieden een laagdrempelige manier om een begin te maken om weer in de maatschappij te staan. We zien, dagelijks, dat door een kleine interventie groei ontstaat. Zo'n één op de zes mensen in de gemeente Twenterand heeft moeite met de taal, in welke vorm dan ook. We willen daarom deze grote groep vinden, aanbieden om te leren en ondersteunen om mee te kunnen doen.

Vanuit de regierol van de gemeente Twenterand is in de bestrijding van laaggeletterdheid een duidelijke rol bij de Bibliotheek neergelegd. De speerpunten zijn vastgelegd in het gemeentelijk Actieplan Laaggeletterdheid 2018-2021. Ook in 2019 hanteren we dit tweede actieplan Laaggeletterdheid als leidraad. Dit actieplan is net zoals het eerste plan geschreven voor vier jaar. In het huidige actieplan staan een aantal actiepunten, hieronder treft u de rapportage over 2019 aan.

2019	Actieve cursisten vanaf 2019	38
2019	Cursisten waarbij Taalvraag is afgerond	20
2019	Cursisten die nog niet gekoppeld zijn	12
2018-2019	Nieuwe Twenteranders (20 trajecten afgerond/verhuisd/pakt niet op, 4 gekoppeld, 2 worden gekoppeld)	26
2014-2019	Totaal aantal cursisten 2014 – 2019	297
2019	Totaal aantal vrijwilligers	25

Actieplan Laaggeletterdheid 2018-2021

Een overzicht van een aantal concrete activiteiten die vanuit de speerpunten vanuit het Actieplan in 2019 zijn uitgevoerd:

1. Laaggeletterdheid bespreekbaar maken door:

- Berichten plaatsen voor de doelgroep op Facebook en Twitter Taalpunt
- Presentatie in kernteams en team sociaal domein gemeente

- Voorlichting aan home teams (artsen en verpleegkundigen)
- De glossy 'De Erika' verspreidt in Twenterand in kader van 5 jaar Taalpunt
- Programma in de Week van de Alfabetisering aanbieden.

2. Bedrijven als maatjes

Mogelijkheid besproken om in 2020 de WeConnect bijeenkomst in te zetten om ondernemers te bereiken om aandacht te vragen voor laaggeletterden in hun bedrijven.

3. Vinden en toe leiden van laaggeletterden (Taalmeter inzetten)

In januari 2019 werd voor de eerste keer de Taalmeter ingezet bij de gemeente. In totaal zijn hieruit 52 aanmeldingen van mogelijke laaggeletterden gerold. Van deze aanmeldingen hebben 24 mensen aangegeven aan de slag te willen met hulp van vrijwilligers van het Taalpunt. Een aantal mensen willen computerlessen van het ROC (rond de 10 mensen).

4. Gebruik digitale taalprogramma's en financiële administratie bevorderen

Een aanbod van workshops is uitgezet in 2019. Met verschillende themagerichte workshops (op digitaal gebied) leert de cursist om te typen en e-mailen en zoeken op het internet. De cursist leert via filmpjes hoe het werkt en kan volop onder begeleiding van vrijwilligers oefenen, maar ook zelf thuis.

5. Verdieping bij de huidige alliantiepartners

In januari 2019 is een NT1 groep gestart met wekelijkse taal oefening in de Bibliotheek in Vriezenveen onder leiding van een ROC docent.

6. Taal voor thuis / VoorleesExpress uitvoeren

Taal voor Thuis draait bij basisschool de Blokstoeke in Westerhaar. Een leerkracht geeft een groep van vier ouders Taal voor Thuis bijeenkomsten, waarbij allerlei onderwerpen ten aanzien van hun kind aanbod komen. Deze leerkracht is getraind en wordt begeleidt door de Taalpunt coördinator.

Binnen de VoorleesExpress worden laagtaalvaardige gezinnen in heel Twenterand bereikt. In 2019 is de tendens dat voorleesvrijwilligers vaak de taalontwikkeling bij meerdere kinderen binnen één gezin bevorderen, zowel binnen NT1 als ook NT2 gezinnen.

7. Ambassadeurs per kern

In 2019 zijn vier actieve Taalambassadeurs, uit drie kernen voor PR en activiteiten ingezet.

8. Nieuwe Twenteranders (per cursist 5 uur)

Alle taalaanbieders (formeel en non-formeel) zijn in overleg geweest met als doel elkaar beter te vinden. Daarnaast zijn door de gemeente 20 cursisten aangemeld, vanaf A1 niveau, aan het Taalpunt. Taalpunt zal huiswerkbegeleiding bieden aan deze cursisten, naast hun inburgering.

Nieuwe ontwikkeling

Een wens voor een tool voor Monitoring van de cursist was er al lang. In 2019 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een digitale app. Deze app kan als hulpmiddel gebruikt worden om de ontwikkeling op allerlei gebied van de cursist in beeld te krijgen. Meten op verschillende levensgebieden en vanuit daar verwezen worden naar de juiste hulp, is de meest handige manier om alle Nederlanders makkelijker in de maatschappij mee te laten doen.

Workshops voor vrijwilligers

Ook in 2019 was er tijdens de Week van de Alfabetisering aandacht voor de vrijwilligers die taalcuristen begeleiden. Zij volgden een leuke cursus met als onderwerp 'Faalangst'. Tijdens de workshop wordt er aandacht besteed aan het herkennen van faalangst en hoe je er mee om kunt gaan. Welke handvatten heeft de vrijwilliger nodig om iemand op andere gedachten te brengen en hoe doe je dat? Er werden concrete oefeningen gedaan die inzicht geven in hoe faalangst werkt en hoe men er anders mee om kan gaan.

Taalhelden

In Nederland hebben 2,5 miljoen volwassenen moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Zij lopen daardoor tegen problemen aan op het gebied van geld, werk, gezondheid en gezinsleven. Met de TaalHeldenprijs worden mensen en samenwerkingsverbanden bedankt die zich op een bijzondere manier inspanssen voor een geletterd Nederland. Vanuit Twenterand zijn een cursist van het Taalpunt genomineerd voor een Taalheldenprijs en is onze Taalpunt coördinator Dianne Spaan genomineerd in de categorie Bruggenbouwer. Helaas ging de landelijke Taalheldenprijs aan hen voorbij, maar hun inzet in Twenterand wordt gewaardeerd.

Wensen/dromen

Met de huidige inzet is het niet mogelijk om alle laaggeletterden te bereiken en te ondersteunen. Veel mogelijkheden kunnen niet uitgevoerd worden, waardoor het lastig is om het Taalpunt goed draaiende te houden. We overleven maar halen lang nog niet alle mogelijkheden eruit. Terwijl dat wel zou moeten, aangezien we nog lang niet alle laaggeletterden hebben bereikt in Twenterand. Een wensdocument hiervoor is in 2019 bij de gemeente neergelegd.

“Laaggeletterdheid stijgt. Wij bieden een laagdrempelige manier om een begin te maken om weer in de maatschappij te staan.”

ORGANISATIE

Bestuur & Financiën

De stichting heeft een Raad van Toezicht als bestuursvorm. Het juridisch werkgeverschap ligt formeel bij het WINO (Werkgeverschap In Netwerkverband Overijssel). Dit orgaan wordt gevormd door afgevaardigden van alle Bibliotheekstichtingen in Overijssel. Onze stichting wordt vertegenwoordigd door de directeur/bestuurder. De uitvoering van het werkgeverschap ligt in handen van de Provinciale Ondersteunings-instelling Rijnbrink te Deventer.

Het wettelijk kader om inhoud te geven aan onze doelstellingen berust op de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob, 2015). De Wsob definieert vijf kernfuncties van een Bibliotheek:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3. Bevorderen van lezen en het (laten) kennismaken met literatuur
4. Organiseren van ontmoeting en debat
5. Kennis laten maken met kunst en cultuur

De Raad van Toezicht bestaat uit 5 leden: en komt jaarlijks ongeveer vijfmaal bijeen. De bestuurswisseling eind 2018 binnen de RvT viel positief uit. De nieuwe leden Binnenmars en Cordemeyer pakten hun nieuwe rol als respectievelijk voorzitter en secretaris in 2019 goed op.

De belangrijkste onderwerpen in 2019 waren:

- Jaarrekening 2018
- Jaarverslag 2018
- Uitbreiding aanvraag regeling Combinatiefunctionarissen
- Uitbreiding aanvraag Taalpuntcoördinator
- Begroting 2020
- Samenwerking met Bibliotheekstichting Hardenberg
- Huisvesting Vriezenveen
- Kennismaking nieuwe accountant Eshuis

De jaarrekening 2018 is door de nieuwe accountant (Eshuis) goedgekeurd. In de controleverklaring staat het volgende hierover: "Naar ons oordeel geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en met de bepalingen van en

krachtens de WNT”. De gemeente Twenterand voert daarnaast ook nog een toets uit om te onderzoeken hoe de financiële positie van een professionele maatschappelijke instelling is. De Bibliotheek valt in categorie Groen. De conclusie luidt als volgt:

(De huur Vroomshoop word onttrokken uit de bestemmingsreserve die ontstaan is door de verkoop van het pand in Vroomshoop. Het saldo ultimo 2019 is € 92.933. Hier kan nog ongeveer 4,5 jaar huur uit worden onttrokken. Voor 2019 was een tekort begroot van € 22.000. Dit betekent dat het resultaat € 27.108 positiever uitvalt. Dit komt met name door hogere exploitatiesubsidie gemeente en hogere projectbaten. De lasten daarentegen stijgen minder snel tot verhouding van de baten. Liquiditeit: vlottende activa € 371.132 / vlottende passiva € 205.499 = 1.81 (was 1,74) (hoger dan 1, akkoord)).

Personeel

Ook in 2019 is verder vorm gegeven aan de teamontwikkeling. Aandacht is er voor de beide teams Jeugd & Onderwijs en Participatie & Ontwikkeling. Onder begeleiding van een coach wordt getracht de teams meer zelforganiserend te laten functioneren. De teams hebben een coördinator die het proces bewaken en ondersteunen. Om tot goede resultaten te komen is waar mogelijk maatwerk toegepast als het gaat om functies en taken te matchen met medewerkers en vrijwilligers. Omdat de omgeving verandert wordt van onze medewerkers ook verwacht dat ze aansluiten bij de ontwikkeling van de Bibliotheek.

Een hele schok was het toen eind 2019, na een kort ziekbed, onze gewaardeerde collega Geja van Benthem overleed. Vele jaren was zij het gezicht van met name de Bibliotheek te Vroomshoop. Velen van ons hebben waardig afscheid van haar kunnen nemen. We zullen haar missie!

Tot slot veel dank aan alle medewerkers, invalkrachten en met name de vele vrijwilligers die van onschatbare waarde zijn voor de continuering en doorontwikkeling van onze bibliotheken.

Huisvesting

Vriezenveen:

De verwachting was dat in 2019 vaart zou komen in de herhuisvesting van de Bibliotheek te Vriezenveen. Eind 2018 is immers overeenstemming bereikt met de gemeente over de ruimte en de kosten. In april heeft de gemeente een voorbereidingskrediet vastgesteld voor een haalbaarheidsonderzoek. De rest van het jaar bleef het helaas lang stil. Binnen de RvT wordt de zorg uitgesproken dat het hele proces weer van voren af aan lijkt te beginnen. Pas eind 2019 is met de inzet van een nieuwe projectleider de draad weer opgepakt en wordt er onderhandeld over een concept-intentievereenkomst. In de decembervergadering van de RvT is deze besproken en zijn voorstellen gedaan om te komen tot aanpassingen.

“Tot slot veel dank aan alle medewerkers, invalkrachten en met name de vele vrijwilligers die van onschatbare waarde zijn voor de continuering en doorontwikkeling van onze bibliotheken.”

Algemene gegevens

Contactgegevens

Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand

Jonkerlaan 4

7671 GM Vriezenveen

www.Bibliotheektwenterand.nl

Voorzieningen en aantal openingsuren per week

Den Ham	51,5 uur per week
Vriezenveen	30,5 uur per week
Vroomshoop	53 uur per week
Westerhaar	51,5 uur per week
Totaal	186,5 uur per week

Samenstelling Raad van Toezicht

Voorzitter: Dhr. G.J. Binnenmars

Lid: Mw. M. Cordemeyer

Lid: Dhr. J.H. Huisjes

Lid: Mw. J.G.C. Valk-van Esch

Lid: Dhr. G.M. Langendonk

Cijfers over 2019

Inwoners gemeente Twenterand	33.792
Ingeschreven leden	7.803
Uitleningen fysieke media	315.422
Uitleningen E-Books	7.188
Bezoekers Vestigingen	156.989
Bezoekers Website + App	71.917
Formatie in Fte	6,3
Formatie Vrijwilligers in Fte	2

de Bibliotheek

maakt je rijker

de Bibliotheek
maakt je rijker